

‘Gadewch i’r plant ddod ataf fi’



Mae'n debyg bod yr adnod ‘Gadewch i’r plant ddod ataf fi a pheidiwch â’u rhwystro, oherwydd i rai fel hwy y mae teyrnas nefoedd yn perthyn’ yn Efengyl Mathew yn gyfarwydd i ni i gyd. Ond hawdd gellid holi y dyddiau hyn: pa gamau rydyn ni’n eu cymryd i’w gwahodd a’u croesawu atom? Ydyn ni wir am weld plant swnllyd a’u teuluoedd yn ein gwasanaethau wythnosol? Faint o ystyriaeth ydyn ni’n ei rhoi i’w croesawu a gwneud yn siŵr eu bod yn teimlo’n gartrefol a chyffyrddus yn ein plith mewn oedfa? Ydi’r hyn a wnawn mewn oedfa arferol yn apelio at blant?

Mae’n debyg y bydd llawer yn ystyried eu bod yn cyflawni eu dyletswydd at waith plant drwy’r Ysgol Sul neu glwb plant, neu efallai drwy gyfarfod plant mewn ysgol. Fodd bynnag, prin iawn yw’r plant a welir mewn oedfa y dyddiau hyn, a gan amlaf, wedi sgwrs sydyn gan y gweinidog ar y dechrau, a rhannu adnod o

bosib, byddant yn mynd allan i’r festri ar gyfer y gweithgarwch plant sydd wedi ei drefnu ar eu cyfer. Mae cynlluniau fel Llan Llanast a Chwarae a Chredu yn ceisio pontio’r gagendor rhwng gwaith plant a gwasanaethau’r capel, ond fel arfer digwyddiadau misol neu dymhorol yw’r cyfarfodydd hyn.

Ar ymweliad ag eglwysi yn Genefa yn ddiweddar cefais fy nghyflwyno i ‘Eglwys y Plant’, sef eglwys fechan, mewn hen ysgoldy lle bu John Knox yn gweinidogaethu am dair blynedd, wedi ei lleoli’r drws nesa ac yng nghysgod cadeirlan fawreddog Sant Pedr. Mae’r eglwys wreiddiol ar y safle yn mynd yn ôl i’r 6ed ganrif, ond yna wedi ei defnyddio fel ysgoldy Protestannaidd ac wedi ei henwi erbyn hyn ar ôl John Calfin. Mae’n eglwys sy’n dal i gadw ei chysylltiadau ag Eglwys yr Alban, ac mae gweinidog

[*\(parhad ar y dudalen nesaf\)*](#)

‘Gadewch i’r plant ddod ataf fi’*(parhad o dudalen 1)*

Albanaidd yn dal yn weithredol yno, yn bugeilio cynulleidfia fechan o Albanwyr oedrannus. Ond yn y blynyddoedd diwethaf hyn trawsnewidiwyd y prif gapel yn ofod croesawgar i blant, a bob Sul daw llond capel o blant a’u teuluoedd ynghyd ar gyfer oedfa i bob oed. Braf oedd gweld dwy eglwys hollol wahanol i’w gilydd yn rhannu yr un gofod.

Menter gan yr Eglwys Efengylaidd Ddiwygiedig yn y Swistir, sef y prif enwad Protestannaidd yn y wlad, oedd hon. Mae ganddynt ddiakon a gweinidog llawn amser yn gweithio yno, yn trefnu oedfaon wythnosol ac yn bugeilio’u praid o deuluoedd yn y ddinas.

Wrth gerdded i mewn i’r eglwys, mae’r croeso yn amlwg, gydag ysgafnder a lliw a digon o olau’n llifo i mewn drwy’r ffenestri lliw cyfoes. O fynd drwy’r drws, mae yna fwrdd isel, efo diodydd a bisgedi i bawb sy’n cyrraedd, a murlun mawr o blentyn yn estyn croeso. Mae corff y capel yn ofod mawr ac agored, gyda chadeiriau symudol, ond yr ochrau wedi eu cadw fel ‘capeli ochr’ bychain. Mae yna gornel ar gyfer Godly Play (Chwarae a Chredu yn Gymraeg) sy’n rhoi cyfle i blant glywed a bod yn rhan o’r stori drwy symud y cymeriadau bach pren o gwmpas yr olygfa. Drws nesa, yn y capel bach arall, roedd yna le i weddio, drwy weithgareddau gweddi, neu gyfle i wrando neu fyfyrion dawel. I blant sy’n hoff o dawelwch a llonyddwch roedd yna di-pi gweddi oedd yn cynnig dihangfa o swm y lle.

Roedd gofod drws nesa ar gyfer crefft, â digon o opsiynau creadigol. Nid casgliad blêr o daflenni lliwio, ond cyfle i greu calon weddi liwgar, paentio colomen bren ar Sul y Pentecost, neu greu fflam dân liwgar allan o wydr.

Ond mae’n debyg mai’r hyn oedd yn fwyaf traddodiadol oedd ffurf y prif wasanaeth. Cawsom gyfle i ymuno mewn oedfa ar ddydd Llun y Pentecost. Diddorol oedd sylwi bod y ddinas yn cadw Llun y Pentecost fel dydd Gŵyl Banc, gyda’r siopau a’r atyniadau fel amgueddfeydd i gyd ar gau. O’r croeso cychwynnol hyd at gyhoeddi’r fendith, roedd pob dim yn troi o gwmpas y plant, ond mewn ffordd oedd yn hwylus a braf i oedolion ymuno hefyd. Cafwyd cyflwyniadau gweledol, o adeiladu tŵr Babel allan o flociau i greu golygfa’r Pentecost gan ddefnyddio papur ffrwydro i ddangos y fflamau tân.

Dau beth a hoffais oedd cloc calendr eglwysig yn dangos y Suliau gwahanol a llinell amser Feiblaidd oedd yn rhoi’r stori mewn trefn amseryddol. Roedd cyfle i blant ddod ymlaen a throi’r clociau hyn fel defod wythnosol. Mae’n dipyn o gamp trefnu oedfa i blant heb iddi ymddangos yn blentynnaidd – ond dyna y llwyddwyd i’w wneud. Roedd llawer o feddwl wedi mynd i greu’r gofod – o sicrhau digon o fyrdau a chadeiriau i bob oed, toiledau addas, addurniadau chwaethus a digon o amrywiaeth o weithgareddau addas at anghenion plant a’u teuluoedd.

Go brin y gwelwn gapeli Cymru’n efelychu’r esiampl hon, ond mae’n debyg y gallem i gyd gymryd camau bychain er mwyn gwneud i blant deimlo’n gartrefol a chyfforddus. Yn ail ran yr erthygl hon, a gyhoeddir yn fuan yn *Cenn@d*, ceir syniadau ymarferol ar yr hyn y gellid ei wneud i drawsnewid ein mannau addoli ni i fod yn fwy hygyrch a chroesawgar i blant a theuluoedd.

Aled Davies**Oedfa Flynyddol Ilston – Bro Gŵyr**

Cynhelir yr oedfa wrth adfeilion Eglwys Ilston,
Cwm Illtyd, Gŵyr.

Os bydd y tywydd yn anffafriol, fe’i cynhelir yn Neuadd y
Sgowntiaid (yr hen ysgol) gerllaw.

Bydd yr oedfa yng ngofal y Parchedig Rob Nicholls,
gyda chefnogaeth a chyfraniad gan eglwysi a gweinidogion
lleol ac yn dechrau am 2 o’r gloch

Sadwrn, 19 Gorffennaf 2025

Croeso i bawb!